

(۵) آیات ۱۰۷ و ۱۰۸ سوره مومنون

«رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿۱۰۷﴾ قَالَ اخْسِئُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونَ ﴿۱۰۸﴾»^۱

ترجمه:

«پروردگارا! ما را از این دوزخ بیرون آر، اگر تکرار کردیم به یقین ستمکاریم و مستحق عذاب». (۱۰۷) خداوند می‌گوید: «دور شوید و به دوزخ درآیید، و با من سخن مگویید!» (۱۰۸)

ما می‌گوییم:

۱. اخسئوا یعنی سگ را با خاری زدن (چخ کردن) و این دشنام است.

۲. اما درباره این آیه:

اولاً: این مربوط قیامت است

ثانیاً: آیه نمی‌گوید که «آن‌ها را چخ کردند»، بلکه می‌گوید: «اخشئوا فیها» یعنی «رانده شوید»

به عبارت دیگر اگر آیه می‌خواست سب را بیان کند، باید می‌فرمود: «آن‌ها را «خسأ» کرد.» در

حالی‌که می‌گوید که خدا در قیامت می‌فرماید «اخشئوا»

و به عبارت سوم: این مثل آن است که بگوید «من تو را دشنام می‌دهم». این جمله حد دشنام نیست.

همین‌طور اگر کسی بگوید «من اخسئوا می‌گویم»، «چخ نکرده است».

و ثالثاً: اخسئوا اختصاص به سگ ندارد. و راندن با خفت است.

(۱) آیاتی که در آنها «لایفقهون»، «لایشعرون» و «هم الفاسقون» استفاده شده است.

ما می‌گوییم: این جملات دال بر سب نیست.

درس خارج فقه ائمه سنی

۱. سوره مومنون، آیات ۱۰۷-۱۰۸

◀ (۱) روایت داوود بن سرحان:

«محمد بن یحیی، عن محمد بن الحسین، عن أحمد بن محمد بن أبي نصر، عن داود ابن سرحان، عن أبي عبد الله (عليه السلام) قال: قال رسول الله (صلى الله عليه وآله): إذا رأيتم أهل الريب والبدع من بعدى فأظهروا البراءة منهم وأكثروا من سبهم والقول فيهم والوقیعة وباهتوهم كيلا يطمعوا فی الفساد فی الاسلام ويحذرهم الناس ولا يتعلمون [و در ن خ: و لا يتعلموا...] من بدعهم يكتب الله لكم بذلك الحسنات ويرفع لكم به الدرجات فی الآخرة.»^۱

ما می گوئیم:

۱. روایت صحیح است و اگر چه در برخی از نسخه ها، «محمد بن محمد بن حسین» ضبط شده است ولی این غلط است^۲ و «محمد بن حسین بن ابی الخطاب» صحیح است که از اجلاء است.
 ۲. روایت در چند جهت قابل ملاحظه است: اظهار براءت از اهل بدعت، تکثیر سب آن ها، سخن درباره آن ها، وقیعه (غیبت) درباره آن ها و بهتان زدن به آن ها (یا: ایجاد تحییر در آن ها)؛ و این امور برای آن است که کسی طمع در افساد اسلام نکند و مردم از آن ها بر حذر باشند و مردم بدعت های آن ها را فرا نگیرند.
- و این کارها باعث می شود که خدا برای شما حسنه بنویسد و رفعت درجه بدهد.

۱. الکافی - ط الاسلامیة، ج ۲، ص ۳۷۵

۲. ن ک: حقوق انسان و سب و بهتان، ص ۱۵۷